

pauperes loci , distribuendam , compellatur , &c.) ut intelligatur hujus poenæ apposito appellatione remota , cùm delictum tangat malam officii administrationem ex Doctoribus relatis , & indicat illud verbum (compellatur) quo Trid. utitur , quod pertinet ad executionem , ut latè nos lib. 2. c. de deposito , quod est 16. à nu. 71. cum seqq.

Quibus quidem convenit , quod officialis suspensus , vel privatus officii administratione , vel alias quoquo modo condemnatus in Syndicatu , non potest appellatione pendente officio uti , cùm poena , in tali judicio illata , executioni mittatur ea non obstante , ac ideo ordinarius denegans delationem , violentiam nullam committet , tenet Maranta de ord. jud. tit. de appell. n. 193. Petrus Dueñas in regul. 42. num. 20. fundatur uterque non in jure communi , sed in regiis quibusdam constitutionibus , ab eisdem citatis . Sed quod idem sit omnino dicendum de jure communi , scribit Speculator in tit. de appell. §. in quibus vers. 3. lib. 2. lff. in l. qui jurisdict. col. 3. Angel. & ceteri in l. nulli. C. quorum appell. non recip. Paris de Puteo in tract. de syndicatu , verbo , appellatio & verbo , syndicatu , & verbo , à sententia lata fol. 14. & 17. Lancel. Robert. de attent. 2. p. c. 12. lim. 20. per totam , Manfred. lib. 2. præc. concl. super attentat. concl. s. 128. & seqq. & iterum concl. 173. Modernus in annotat. ad Regulidum n. 195. & sic pariter in syndicatu ab officiali damnato appellationi interjectæ non deferens ordinarius vim non faciet , licet in hoc

Regno Hispaniae officialibus secularibus damnatis per syndicatum certo modo , & non absoluè , eis est prohibita appellatio , ut est videre per adducta latè ab Avisilio in capitib. prætor. c. 10. à num. 2. cum seqq. fol. mihi 296. Bobadill. in polit. lib. 5. c. 1. à n. 191. cum seqq. & iauissimè hoc examinans probat ex multis aliis Profper. Farinac. præc. crim. 3. tom. quæst. 101. s. 1. à n. 89. cum seqq.

Et quoad supradicta adverte , quod Episcopus , & judex Ecclesiasticus liberè potest punire , & castigare suos notarios , Alguazelos , officiales , alioisque ministros , & officiales laicos , delinquentes in suis officiis , ut exprelse dicit 5. Concil. Trid. sess. 22. de reform. d. 10. ubi imperiali , aut Regia autoritate creati fuerint , &c.) probant Aufterius in tract. de potest. Ecclesiast. super Lavo. num. 19. Bald. in l. 2. C. de sportul. & in c. sum parati , ibi Præpositus de appell. Puteus de syndic. verbo officialis. c. 1. num. 3. fol. 247. Tiberius Decian. in tract. crim. 1. tomo lib. 4. c. 10. nu. 3. vers. septimo argumento d. s. si quis. Bobad. in polit. lib. 2. c. 77. n. 48. Parlad. in sequicen. diff. 9. §. 1. num. 28. allegans Bald. ei carceris annuitibus , in l. nullus. C. de testib. & probatur arg. l. 1. c. de off. magist. militum. l. officium. ff. de remilit. l. si quis forte. §. si quis. ff. de panis. auth. de manda. Principum . §. quod si delinquentes.

Et an & quando Episcopus Vicarium , Castellanus Castellitatem , vel judex sui substitutum , vel locumtenentem , possit liberè amovere , cum causa , vel absque illa , vel quid , quando , id non facere juraverunt , vide Bald. & Alberi. in l. si ita §. Dominus. ff. de usu & habitatione , & in c. 1. juncta gl. de feudis guard. & gaftald. & ibi Bar. Boërius. decis. 199. n. 25. glos. in clem. 2. de re script. verbo , per elect. Domin. in c. 1. de off. vicar. in 6. Ripa in c. 1. n. 44. de judiciis. Rebuff. latè in praxi benef. in form. Vicarii lib. 1. a. n. 192. Didac. Perez in l. 1. tit. 5. col. 963. vers. & ifta opinio. l. 3. ord. Segura in decreto. jud. 2. p. c. 5. n. 1. fol. 205. Conradus in templo judicum lib. 2. c. 6. §. 1. de constitut. Vicarii n. 7. fol. 176. Loazes in alleg. pro Marquionis dolos velles , in respon. ad 5 & 6. funda. nu. 133. Bobad. in polit. lib. 1. c. 16. à nu. 9. Anton. Gab. lib. 2. comm. opin. conf. 1. de jur. jur. nu. 14. Joan. Gotier. de jur. confir. p. 1. c. 1. nu. 89. latè etiam Grat. discept. foren. c. 167. per tot. ubi de officiis , & beneficiis amabilibus etiam ad natum.

Quam conclusionem , ut limites , velim : quando ipsa nominatio validè facta fuit , secus si nulliter ob non , puta , servatum ordinem , & formam electionis , vel ob aliquod aliud defectum : quia tunc tanquam à nulla , non indiget appellari , nec est executioni mandata , text. est in l. si constat 12. ff. de appell. ubi glos. verbo super vacua fuit , & Bart. glos. verb. interposuerunt in d. l. 1. ff. quomodo & quando appellandum sit , optimus text.

in l. nominationes 27. ubi glos. Bart. & Salicet. C. de appellationibus , & in l. veteranis , per text. ibi C. quando provocare non est necesse , ut tunc non deferens appellatione vim facere declarabitur , juxta traditam à nobis regulam infra hac lib. c. 9. ut scilicet , deferatur appellatione , cuius ratio in promptu esse constat ; & quod electio seu nominatio ad hoc munus publicum facta de incapace & indigno suspendatur per appellationem , & contradictionem , ita ut interim ejus executio suspendenda sit , & possessionis itidē traditio , ex pluribus comprobata Boba. in Polit. l. 3. c. 8. à n. 48. qui quidem à nu. 40. cum infinitis seqq. plures quæstiones resolvit , horum officiorum nominationes tangentes , quibus pertineat , qui sit citandus : & an per electionem indigni privetur eligens illa vice , & de multis aliis utilibus , & necessariis ibi vide.

27. Et ex superiori dicta resolutione infero ad ea quæ dicit Nicolaus Garcia de benef. tom. 2. 9. p. c. 2. num. 378. dum superioris à num. 368. disputat , an examinatoribus ad examen beneficiorum deputatis , juxta Concil. Trid. sess. 2. 4. de reform. cap. 18. possit (non obstante prohibitiōne ejusdem Concilii , & Sanctæ Congregationis super eodem) nihilominus aliquod stipendum , seu merces pro suo labore dari , saltim ex fructibus beneficii ; qui postquam negativam amplexus , dixit in d. n. 378. recte posse examinatores cogi , hoc minus gravatis subire , cum sit munus publicum , & à sancto Concilio Trid. inductum , ut faciat ad nostrum propositum quod sit ita nominatus , legitimas excusationis causas proponens non appellaverit intra tempus à jure concessum appellantibus ; nequaquam sit imposterum audiendus , sed potius cogendus , nec delationem denegans vim faciet , cum sit munus publicum authoritate , & utilitate simul.

24. At vero quando munus , ad quod aliquis nominatur , seu eligitur , non est publicum authoritate , & utilitate simul , sed authoritate tantum (prout est tutela , & cura) quod licet sit publicum quoad authoritatem , quia convenient reipublica , ut minores tutentur ; tamen utilitas non est publica , sed privata omnimodo , cedens ipsi minori , in cuius commodum principaliter hoc munus inductum est à jure , tunc quidem nominatus ad idem non potest appellare à tali nominatione , & electione , sed tantum ei permittitur , ut intra quinquaginta dies suas legitimas , & à jure approbatas excusationes proponat , quas si probatas judex non admiserit , licita est nominato appellatio ; ita probat text. elegans (urrumque distinctionis membrum probans) in l. 2. §. si quis tutor , ff. quando appellans sit , cuius sunt verba : Si quis tutor datus fuerit , vel à testatore , vel à quovis alio , qui jus dandi habet , non oportet eum provocare , hoc enim Divus Marcus efficit : sed intra tempora præstata excusationem allegandam habet , & si fuerit repulsa , tunc demum appellare debebit. Ceterum ante fustra appellatur : alia causa est eorum , qui ad aliquod munus , vel honorem vocantur : cùm dicant , se habere excusationem , nam non aliter allegare possunt causas immunitatis suæ ; quam si appellationem interposuerint , &c. text. etiam in l. tutoris 18. text. in excusationis 3. C. de excusation. tutor. text. expressus in §. qui autem excusare se volunt non appell. &c. 18. inst. de excusat. tutor. vel curat. text. in l. scire 15. ibi : Scire oportet , quoniam nec dati tutores , nec testamentarii provocare necesse habent , ut ostendit constitutio Divi Veri & Antonii , hoc autem observari oportet , & in datis curatoribus ; in paucissim enim distant curatores à tutoribus , adversus denique sententias aufientes eis excusationes , licentiam habebunt appellandi , &c. ff. de excusation. tutorum , l. Caii 18. ff. codem tit. cap. vi. dum 2. q. 6. l. 4. titul. 17. p. 6. hanc doctrinam probant Rebuff. de sentent. provision. art. 3. gloss. 2. num. 1. tom. 1. fol. 276. & in tractat. de appellation. articul. 6. gloss. 2.

Salgado de Protec. Reg.

num. 18. vers. septimo. tom. 3. fol. 503. & idem Rebuff. in comment. 4. p. tract. de appell. articul. 8. gloss. 2. num. 18. Bald. in l. si pater. 4. in fin. num. 4. Cod. si pendente appellatione mors. Marant. in specul. 6. actu 2. princip. verbo , & quandoque appellatur , num. 324. lim. 20. fol. 516. Ruginell. tract. de appell. §. 2. cap. 3. num. 246. glossa B. Bald. Cyn. Salicet , & alii in locis superiori citatis , glossa & Doctores in his allegatis legibus , Angel. post glossam , & ibi opimè Picard. à Minucia acutus , & præceptor meus , in d. §. si quis autem excusare . Speculator. lib. 2. titul. de appell. §. in quibus n. 9.

Hinc venit meritò reprobamus Scaccia de appellat. 26 quæst. 17. lxxii. 33. fab. n. 1. dum dicit , quod licet haec doctrina communiter teneatur , illi tamen videtur de vento , cùm saltim possit appellare post rejectam excusationem , sed minus recte , minusque loquitur peritè. Etenim non omnes tutores habent legitimas excusationes ad proponendum , vel si habent , omittuntur , vel si proponunt , aliquando non legitimas excusationes ad proponendum habent : sed frivolas , & à jure non probat. Quibus casibus omnibus cessat ratio appellandi , & sic evidenter appetit jura disponentia , à nominatione muneric utilitate privati , non appellari , non servire de vento , ut putavit Scaccia , quia aliud est , non posse appellari à nominatione , aliud posse appellari à rejectione legitima excusationis propositæ.

Nec his obstat text. in l. cum in una §. tutor. ff. appell. 28 ubi dicit : tutor pupillo datus si provocet interim pupillo curator dabatur , &c. quasi innuere , & suppose re videtur ac ipsa datione , & nominatione fuisse provocatum , quia intelligendus secundum d. §. si quis tu tor. & l. scire oportet , cum aliis , ut ab excusationibus non admissis , non autem à nominatione duntaxat appellatum fuerit prout optimè interpretatur , & intelligit glos. verbo non appellant. in d. §. qui autem excusare , inquit. de execut. tut. qui est verus intellectus , qui tunc à rejectione justa excusationis propositæ , licet appellari , ex supradictis , quoniam à denegato beneficio juris appellationi deferendum est interpositæ , ut diximus ad propositum supra lib. 2. c. 1. de interlocut. circa appell. ab except. & sic illa verba d. §. tutor si provocet , intelligi necessariò debent , tempore quo potest (terminis habilibus suppositis) quia dispositio de aliquo actu loquens , intelligitur de valido , solemni , & solemniter celebrato , l. non putavit , §. non querens , de bonorum possess. contratab. latè in c. 9. in fin. hac 3. p. in c. quando ratio appellandi est in promptu , à principio.

C A P U T I X.

Si in judiciis privilegiatis seu alias appellabilibus ratio appellandi sit in promptu , appellationi à sententia emissæ an judex non deferens vim faciet : & ibi exactè quando appellandi ratio in promptu esse dicatur : præcipue in provisione beneficiorum , tam curatorum , quām simplicium.

S U M M A R I U M.

1. Clavis est totius tractatus violentia solemnatum ac forme omisso , qua inducuntur nullitates ad quas peritiissimi advocati configunt , cupientes impeditre executionem , etiam his causis sui natura inappellabilibus.

2. Nullitas aut evidens iniurias apparet ex actionum inspectione dicuntur esse in promptu , & notoriè constare , & vide num. 35.

3. Dispositio excludens omnes nullitates , non intelligitur exclusa nullitas notoria , que paret ex actis.

K k 2 Et

- Et quid jure regio remissive, ibidem.
- 4 Appellandi ratio in proprio esse dicitur, etiā casibus alias privilegiatis, & sui natura inappellabilibus si nullitas appareat ex actis, cum tunc sc̄ietia executio suspēdatur.
- 5 Appellandi ratio in promptu esse dicitur, quando incontinenti justificatur appellatio qua ut legitima admittitur quoad utrumque effectum.
- 6 Iniquitas evidens, & injuria notoria, idem operatur ac nullitas, atque pariformiter sententia executionem impedit.
- 7 Appellatio nunquam intelligitur prohibita ratione respectu notoria iniquitatis, vide n. 34.
- 8 Senatus Regius additus per viam violentia communiter decernit, deferendum esse appellacioni interjecta, ubi evidens iniquitia appareat ex actis (reprobata opinione Joseph. Sese.)
- 9 Sententia nulla executionem non meretur, qua & nomine sententie caret.
- 10 Dispositio loquens de actu, intelligitur de valido, non de nullo, & n. 12.
- 11 Quod nullum est, effectum non sortitur.
- 12 Dispositio nulla caret executione, nomine & effectu, atque pro non facta reputatur.
- 13 Per actum nullum non interrupitur prescriptio, remissive, & simul de effectibus sequentibus. Non perpetnatur jurisdictio.
- Non rumpitur primum testamentum validum.
- Non inducitur mala fides.
- Non inducitur litis pendencia.
- Non tribuit causam praescribendi.
- Non expirat potestas quoniam actus iterum valeat celebrare.
- Testium examen nulliter factum non derogat primis depositionibus.
- Publicationis minus recte facta non impedit.
- Non cadit quis in commissum, vide remissive ibid.
- 14 Actus nullus alios an pariat juris effectus, & quot, remissive.
- 15 Claujula (parito judicato) operatur his casibus dumtaxat, quibus sententia transfit in rem judicatam, aut alias executionem meretur.
- Rescriptum Principis recipit interpretationem à jure communi, ibid.
- 16 Claujula (parito judicato) non operatur quando sententia est nulla, nec alias meretur executionem.
- 17 Claujula (parito judicato) ut effectus impediatur, debet nullitas esse notoria patens ex actis.
- 18 Claujula (parito judicato) non operatur, ubi sententia est notoria iniqua, quia non transit in rem judicatam.
- 19 Ratio appellandi ubi est in promptu, puta per nullitatem, etiam in remedio l. fin. C. de edito D. Adr. appellatio utrumque habet effectum.
- 20 Appellatio ab executione notoriè nulla virtute obligacionis Cameralis, aut guarentigia admittitur quoad utrumque effectum.
- 21 Jus precipiens fieri executionem contractum, non intelligitur de nullis & invalidis, cuius exceptio executionem recte impedit.
- 22 Nullitas notoria patens ex actis impedit executionem trium conformium.
- 23 Appellari potest etiam ubi alias jus prohibet, quando nullitas patet ex actu inspectione, quia tunc cefat presumptio, quae erat pro sententia.
- 24 Nullitas notoria in genere sumpta dividitur in tres species.
- Appellatio à nullitate paratam habente probationem, impedit executionem unius sententia, sive sui natura sit privilegiata, aut in alimentis, possessoris, obligacione Camerali, &c. sive quia transferit in rem judicatam, ibidem.
- 25 Sive nullitatis exceptio probetur ex eisdem actis, sive aliunde, dummodo si incontinenti.

- 53 Editum ad Parochiale proponendum est cum termino decem dierum, nec ultra alios decem dies prorogari potest.
- 54 Circa provisionem beneficii curati qua forma sit prescrip̄ia à Concilio Compostellano refertur.
- 55 Terminus editorum an currat, ex quo tam in valvis Ecclesie Cathedralis, quam Ecclesia beneficij fuere apposita, ita sit attendenda ultima effigie.
- 56 Editorum prorogatio fieri non potest absque causa.
- 57 Editio appositum cum majori termino viginti dierum proviso an vitetur in totum, an solum editum respectu excessus dumtaxat.
- 58 Oppositoris post viginti dies, & intra terminum recessum & prorogatum per Episcopum, nec sunt legitimi oppositores, nec ad concursum sunt admittendi.
- 59 Editum appositum cum minori termino decem dierum virtutis provisionem.
- 60 Terminus a lege inductus non debet à judice abbreviari.
- 61 Index non debet arbitriari in his, qua sunt à jure determinata.
- 62 Terminum nimis brevem ne ad plurimorum notitiam veniat editum procurans petens collationem, institutum facit irritiam.
- 63 Forma juris non satis sit ex nimia festinatione, imo illi detrahitur.
- 64 Concursus, & examen ante lapsum terminum editorum est nullum.
- Concil. Trid. sess. de reform. cap. 18. in illis verbis (translato confinante tempore, &c.) exponitur, ibid.
- 65 Concursus factus intra terminum editorum an sustineatur, si alius oppositor non compareat.
- 66 Examen Parochialis vacantis non debet fieri, nisi cum tribus saltem examinatoribus.
- 67 Examinateurs ad minus sex singulis annis eligendi sint ab Episcopo in Synodo ex quibus tres quolibet ad singulas vacationes potest eligere.
- 68 Synodus formalis quomodo, & ad quid sit.
- 69 Examinatebus minus sex deputatis in Synodo deputatio non erit legitima, sed contra formam Concilii, & concursus per eosdem defectus erit irritus.
- 70 Examinatebus sex deputatis in Synodo, si aliqui intra annum vel mortui, vel absentes sint, tota facultas spectat ad superstites, etiam unius tantum sit una cum Episcopo, aut Vicario.
- 71 Examinatebus omnibus intra annum mortuis vel sensibus, Episcopus n̄que ad numerum subrogabit alios ex antiquis Synodalibus.
- 72 Examinateurs antiqui si tū non sint, Episcopus alios supplet, approbatos tamen à Capitulo.
- 73 Examinateurs etiam antiqui si nulli super sint, alios novos non minus sex deputet cū approbatione Capituli.
- 74 Forma quando non potest servari praeceps, sufficit actum facere eo modo quo potest, & per equipollens.
- 75 Forma a nova constitutione inducta, & illa de facto non potest observari, puta quia deficit persona, aut qualitas requisita, sufficit actum fieri eo modo, quo prius geri poterat.
- 76 Examinateors non possunt deputari incerti, puta Prior talis monasterii Magistralis aut Doctoralis &c. ita ut futuri comprehendantur.
- 77 Concursus per examen in provisione Parochialis requiritur pro forma, ita ut ejus omissione illam vitiet, ac nullam reddat.
- 78 Oppositor quantuncunque docto etiam notoriè non potest conferri beneficium Parochiale absque concursu, quem ipse subire tenetur.
- 79 Examinateors debent pro forma renuntiare Episcopo, quotquot idonei reperti fuerint, & an debet hoc renuntiatio fieri secreto aut palam.
- 80 Concursus etiam requiritur pro forma in Parochiali bus juris patronatus Ecclesiasticis.

Salgado de Protect. Reg.

K k 3

104 Forma

- 81 Forma Concilii est ut patronus Ecclesiasticus unus presentes ex approbatis ab examinatorebus peracto concursu.
- 82 Patronus Ecclesiasticus si presentaverit ante examen per concursum, ejus presentationis virtute non erit facienda institutio.

- Nisi iterum denū expressè vel tacite presentatus sit post examen, & approbationem inter ceteros, ibid.

- 83 Institutio seu collatio quando facienda est ex certo genere personarum, vel ex personis certi generis, quibus aliqua qualitas requiritur (prout in exemplis ibi appositis) alii facta, irrita est, & nulla ipso jure.

- 84 Qualitatum oppositio in provisione beneficii est forma, & earum omisso virtut.

- 85 Collatio seu presentatio quando sit facienda certa persona, ex certo generi personarum, dicitur necessaria.
- 86 Forma noviter inducta à Trid. praeceps & specificē est servanda.

- 87 Qualitas adiecta verbo, vel participio, debet intelligi secundum tempus verbi, vel participii.

- 88 Verba praeteriti temporis praeceps requirunt confirmationem & perfectionem actus.

- 89 Qualitas qua a principio requiritur tempore provisionis beneficii, non sufficit, si postea sequatur.

- 90 Instrumentum productum ante litis constationem, non probat; nisi postea tempore probatorio, fiat ejus nova reproducio.

- 91 Appellatio à Procuratore interposta tempore, quo carabat mandato, non sustinetur, etiam postea habens sufficiens, si de novo non appellat intra terminum.

- 92 Nec talis appellatio causam attendat, quia qualitas que requiritur tempore actus, non sufficit, si post actum sequatur.

- 93 Patronus Ecclesiasticus nō solum potest noviter presentare expressè, sed etiam tacite aliquę actū gerendo in favorem illius, quem presentaverat ante concursum.

- 94 Resignatio facta sine consenseru paroni est nulla, & si ex hac causa patronus presentet aliquem, non tener, quia non abdicatur jus a resignante, at si lite pendente resignans moriatur, & patronus prosecutus litem cū resignatoris, & afferat institutum jam presentatum, hec litiis prosecutio equipollit. nova presentationem.

- Presentatio tacita inducta ex litiis prosecutione excludit devolutionem, ibid.
- 95 Collatio beneficii illiterato facta, licet si nulla, tamen si postea litera addiscat, & cōfereat sciens nō penituit, intelligitur denuo tacitè cōferre, & prior reviviscit.

- 96 Possessionis beneficii traditio facta ab habente potestate per necessarium antecedens, inducit tacitam & virtualē collationem.

- 97 Collatio & presentatio beneficii potest fieri non solum expressè, sed etiam tacite.

- 98 99 Concursus ad Parochiale juris patronatus Ecclesiastici, sicut & ad alias merē collativa etiam reservatas sue sanctitatis, & etiam in mensibus reservatis, debet fieri ab ordinario, & tunc in mensibus reservatis electio est Episcopi, non patroni.

- 99 Parochialis juris patronus Ecclesiastici vacantis in mensibus reservatis Sedi Ap. concursus fit spredo patrono. Et quomodo sit, fidis concursus ad sedem transmittenda, ibidem & latius. n. 103.

- 100 Jus patronatus Ecclesiasticum ex quibus acquiratur.

- 101 Beneficia iuri patronatus Ecclesiastici sub reservatione comprehenduntur, quia facile huic iuri parrocius prejudicatur.

- 102 Derogatum intelligitur jus patronatus Clericorum ex sola collatione beneficii facta à Papa alio nō expresso.

- 103 Ordinarius intra quatuor menses currentes à tempore notitiae vacationis tenetur mittere Sedi Apostolicae sedem approbationis concursus facti in Parochialibus vacantibus in mensibus Apostolicis, & qua forma, ibidem.